

Dum, donec, quoad, quamdiu

DUM₁ „ZATÍMCO“

- pouze *dum*, žádné jiné spojky
- ve VH může být *interim* nebo *interea*
- vyjádření **současnosti**, děj VV a VH se vzájemně neomezují (něco se dalo a do toho se něco stalo)
- **VŽDY indikativ přítomnosti**, ať je ve VH jakýkoli čas, včetně minulých
- český překlad podle logiky (minulost, přítomnost, budoucnost)

DUM₂, (DONEC), QUOAD, QUAMDIU „DOKUD“

- *donec* spíše v poklasické a básnické latině
- ve VH může být *tamdiu*, *tantisper*, *usque*
- **současnost**, děje se vzájemně omezují (dokud se dělo A, dělo se i B; ale jak přestalo A, přestalo tím pádem i B); srov. „Dokud měl práci, měl dost peněz.“ (Ale jakmile práci ztratil, začal mít finanční potíže)
- **indikativ různých časů, v obou větvích stejný**
- logicky to jsou především **časy „trvací“**, tj. prez., impf., fut. I. (ale někdy i pf.)

DUM₃, DONEC, QUOAD „DOKUD NE“, „AŽ“

- **latina NEPOUŽÍVÁ ZÁPOR !!!**
- ve VH může být *tamdiu*, *usque eo*, *usque adeo*
- vyjádření **následnosti**, jeden děj omezuje druhý (Děj A bude trvat až do momentu, kdy nastane děj B – ten je tedy v podstatě následný); srov. „Nebudeš se dívat na televizi, dokud ti to tatínek nedovolí.“
- indikativ: **pro přítomnost a budoucnost ind. prez.**, pro bud. vzácně ind. **fut. II.**
Mihi usque curae erit quid agas, dum quid egeris sciero.
(zdůraznění, vlastně prvně se dozvím a pak se přestanu bát)
- konjunktiv: **pro minulost ind. pf.**, příp. prez. historický
- konjunktiv: **konj. prez.** (po čase hlavním) nebo **konj. impf.** (po čase vedlejším)
vyjádření eventuality, očekávání, chtění, v praxi jsou si ind. a konj. hodně blízké
konjunktiv je pravidlem po slovesech očekávání, zvl. *expectare*

KONDIČNÁLNÍ/PŘÍPUŠTKOVÉ DUM „JEN KDYŽ“, „JEN AŽ“ (N § 426)

- mezi přípuštkové spojky lze ve specifických případech počítat i jinak časovou spojku *dum*, *dummodo*, *dum modo*, *modo* „jen když“
- záporka **ne** (non pro negaci jednoho větného členu)
- konjunktiv (volitivní, tj. práci, zakazovací, koncesivní – teoreticky všechny čtyři konj. pro souč. a předč.), většinou **přítomnosti**
- *Oderint, dum metuant.; Omnes me reprehendant, dum ne tibi malus videar.*